

A Fővárosi Ítéltábla a felperes neve(**felperes címe**) felperesnek – az Országos Bírósági Hivatal (1055 Budapest, Szalay u. 16., ügyintéző: dr. Érsek Emese) által képviselt Fővárosi Törvényszék(1055 Budapest, Markó u. 27.) alperes ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indult perében a Balassagyarmati Törvényszék 2017. november 28. napján meghozott 27.P.20.399/2017/13. számú ítélete ellen az alperes részéről 14., 15. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a felperes személyiségi jogi jogsértés megállapítása és sérelemdíj iránti keresetét elutasítja.

Az alperes által a felperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 9.580 (kilencezer-ötszáznyolcvan) forintra leszállítja.

A feljegyzett 15.000 (tizenötezer) forint kereseti illeték térítését akként rendezi, hogy abból a felperes 7.500 (hétezer-ötszáz) forintot köteles az államnak külön felhívásra megfizetni, míg a fennmaradó 7.500 (hétezer-ötszáz) forintot az alperes illetékmentessége folytán az állam viseli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 900 (kilencszáz) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 15.100 (tizenötezer-száz) forint fellebbezési illeték térítését akként rendezi, hogy abból a felperes 7.550 (hétezer-ötszázötven) forintot köteles az államnak külön felhívásra megfizetni, míg a fennmaradó 7.550 (hétezer-ötszázötven) forintot az alperes illetékmentessége folytán az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes kereseti kérelmében kérte annak megállapítását, hogy az alperes mulasztásával megsértette a felperes személyiségi jogait, továbbá kérte az alperes kötelezését bírósági jogkörben okozott kár megtérítése címén 89.122 forint vagyoni kár és 100.000 forint sérelemdíj megfizetésére. Előadta, hogy az alapügyben eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság a 3.P.88.950/2014. számú ügyben elmulasztott rendelkezni a mérsékelt eljárási illeték összegének megállapításáról, ezért az

adóhatóság elutasította a felperes illeték-visszatérítési kérelmét. Utóbb a Pesti Központi Kerületi Bíróság Elnökéhez címzett panasa alapján a bírói mulasztás orvoslása az alapeljárást befejező végzés kiegészítése útján megtörtént, az adóhatóság a visszajáró illetéket a felperes részére átutalta. A felperes kára a késedelmesen visszautalt illeték után járó kamatból, illetve az adóhatóság előtti eljárásban előterjesztett fellebbezés és bírósági felülvizsgálati eljárás költségeiből adódik. A felperes magatartásával összefüggésben az alperes személyiségi jogai, így az önmegvalósításhoz és az emberi méltósághoz fűződő joga is sérült.

Az alperes kérte a kereset elutasítását.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes azzal, hogy nem rendelkezett a perköltség körében a mérsékelt illeték összegéről, megsértette a felperes önmegvalósításhoz, emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 100.000 forint sérelemdíjat és 89.122 forint kártérítést, valamint 19.160 forint perköltséget. Indokolásában megállapította, hogy a felperes által az alapeljárásban 2014. szeptember 9. napján az eljárási illeték visszatérítése iránt előterjesztett kérelmét a Pp. 3. § (2) bekezdésében foglalt alapelv alapján a Pp. 225. § (1) bekezdése szerinti kiegészítés iránti kérelemnek kellett tekinteni, amelyről az bíróságnak végzéssel kellett volna határoznia. A bírói gyakorlat alapján a határozatok kiegészítésének intézménye a rendes jogorvoslat körébe tartozik, ezért megállapítható, hogy a Ptk. 6:549. §-ában foglalt feltétel fennáll, azaz a felperes részéről a rendes jogorvoslati jog kimerítése megtörtént. Amennyiben a bíróság a felperes kérelme alapján intézkedett volna a végzés kiegészítéséről, a felperest nem érte volna kár, és az adóhatóság intézkedni tudott volna az illeték-különbözet visszatérítéséről. Az alapügyben eljáró bíróságnak a felperes beadványának ismeretében hivatalból is észlelnie kellett volna, hogy nem döntött a mérsékelt illeték összegéről és azt a Pp. 225. § (6) bekezdése alapján hivatalból is köteles lett volna pótolni. Az nem állapítható meg, hogy az alapügyben eljáró bíróság a tárgyaláson milyen tájékoztatást adott a felperesnek az illeték visszatérítése körében, az azonban tény, hogy bíróság az illeték visszatérítése iránti kérelemről nem döntött, azt továbbította a NAV felé. A felperes ezzel összefüggésben kényszerült arra, hogy az adóhatóság elutasító határozata ellen fellebbezést terjesztett elő, és a jogerős határozat bírósági felülvizsgálata érdekében keresetet nyújtson be. Az alperes tehát mulasztásával kárt okozott a felperesnek, amelyet az elsőfokú bíróság a felperes által csatolt iratok alapján a felperes kérelmével egyezően 89.122 forint összegben bizonyítottanak talált. A felperes alapjogi sérelmére való hivatkozása körében az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperest a Pp. 2. § (1) bekezdésében foglalt alapjogi sérelem nem érte. Az alapügyben eljáró bíróság mulasztása a mérsékelt illeték összegéről való rendelkezés körében a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és észszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő jogát nem sértette. Azzal azonban, hogy a felperes az alapügyben eljáró bíróság magatartása folytán belekényszerült egy évekig tartó hatósági és bírósági eljárásba a részére visszajáró illeték érdekében, az alperes megsértette a felperes személyiségi jogait. A felperes ugyanis a rendelkezésre álló szabadidejében pihenés és egyéb általa választott elfoglaltságok helyett a fenti hatósági és bírósági ügygel volt kénytelen foglalkozni, beadványokat megfogalmazni, iratokat tanulmányozni, amely egy jogban járatlan személy számára nagy idő- és energiaráfordítással jár. Életszerű, hogy a tehetetlenség és kiszolgáltatottság érzése komoly stresszel jár, frusztrációt okoz, miközben senki sem vitatta, hogy a felperes részére az illeték-különbözet visszajár. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján megállapította, hogy az alperes azzal, hogy nem döntött a felperes iránti illeték visszatérítése iránti kérelemről, illetve a mérsékelt illeték összegéről, megsértette a felperes emberi önmegvalósításhoz fűződő jogát és emberi méltóságát. A felperest a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése alapján személyiségi jogának megsértésére tekintettel sérelemdíj illeti, amelynek összegét az elsőfokú bíróság a jogsértés súlyára és a jogsértés felperesre a gyakorolt hatására

tekintettel a kereseti kérelemben egyezően 100.000 forintban talált megalapozottnak.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását. Előadta, hogy a Ptk. 6:519. § 548. § (1) bekezdése és 549. § (1) bekezdése alapján a perben azt kellett vizsgálni, hogy a kártérítés általános és speciális törvényi feltételei fennállnak-e. A bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti kereset előfeltétele a rendes jogorvoslat kimerítése, amely az alapperben az elsőfokú bíróság megállapításával szemben sem formailag, sem tartalmában nem valósult meg, amelyre tekintettel a különös törvényi feltétel hiányában a keresetet el kellett volna utasítani. A felperes a perben sem tartalmában sem elnevezésében nem terjesztett elő a végzéssel szemben sem fellebbezést, sem annak kiegészítése iránti kérelmet. E tények alapján iratellenes az elsőfokú bíróság következtetése, amely szerint a rendes jogorvoslati jog kimerítése a felperes részéről megtörtént. A felperes igénye érvényesítésével teljesen téves jogi utat választva a NAV-hoz nyújtott be kérelmet, amely elutasításra került. Az a tény, hogy a felperes olyan téves jogi utat választott igénye érvényesítésére, amelyből kiadásai keletkeztek, nem az alperesi bíróságnak a felróható körülmény, hiszen az alperesnek a felperes magatartására ráhatása nincs és nem is lehetett. Mindebből az is következik, hogy a felperes kárként megjelölt költségei az alperes magatartásával nem állnak okozati összefüggésben. Az elsőfokú bíróság ítéletében nem is indokolta meg, hogy a felperes téves jogérvényesítése miatt és mennyiben lenne az alperesnek felróható.

Az alperes a felperes sérelemdíj iránti igényével összefüggésben BH 2008.142. számú eseti döntésre utalva kifejtette, a bíróság által elkövetett eljárási szabálysértés önmagában személyiségvédelmet nem alapoz meg. Annak megállapítására csak az ad alapot, ha az eljárási szabálysértést a fél személyiségének lényegét adó ismérvek miatt követték el. Az eljárás keretein belül maradó eljárási szabálysértések esetén a felet eljárási jogaiban és nem a személyiségi jogi sérelem megállapítására is alapot adó, személye ellen irányuló közvetlen támadás formájában éri sérelem. Tehát az eljárási szabálysértések hátterében nem a fél személyiségének lényegét adó ismérvek állnak. Az elsőfokú bíróság sem állapította meg, hogy kimondottan a felperes személyére tekintettel szándékosan mellőzte volna az alapügyben eljáró bíróság az illetékről való rendelkezést a végzéseiben, amelyből viszont az következik, hogy fogalmilag kizárt és jogszabálysértő az eljárási szabálysértésre alapítottan a személyiségi jogok megsértésének megállapítása. Indokolatlanul túlzó és egyébként bizonyítatlan az elsőfokú bíróság megállapítása, amely szerint a felperes a pihenés és egyéb általa választott elfoglaltságok helyett a hatósági és bírósági ügyekkel volt kénytelen foglalkozni. Az elsőfokú bíróság elmulasztotta továbbá megindokolni, hogy az alperesi bíróság magatartása hogyan, miként és mennyiben sértette a felperes "emberi önmegvalósításhoz fűződő jogát és emberi méltóságát".

A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben bírálta felül, mert annak fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt [Pp. 228. § (4) bekezdés].

Az alperes fellebbezése részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéltábla a döntésével és annak jogi indokaival azonban csak részben értett egyet.

A felperes keresete bírósági jogkörben okozott kár és sérelemdíj megtérítésére irányult, amelynek elbírálása során a vagyoni kár körében a Ptk. 6:549. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt azt kellett vizsgálni, hogy teljesül-e a kárfelelősségi alakzat speciális feltétele, azaz a rendes

jogorvoslati lehetőségek kimerítése. A Ptk. 6:549. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 6:548. § (1) bekezdése értelmében a rendes jogorvoslat hiánya akkor vezet a kereset elutasításához, ha az a kár elhárítására alkalmas volt.

Adott esetben rendes jogorvoslat alatt az alperesi bíróság végzésével szembeni fellebbezést kell érteni, az azonban a perbeli esetben a kár elhárítására alkalmatlan lett volna. A Pp. 235. § (1) bekezdése értelmében a fellebbezésben az elsőfokú határozat megváltoztatása iránti kérelmet kell előterjeszteni, a felperes ugyanakkor az egyezséget jóváhagyó végzés tartalmával egyetértett, annak megváltoztatását nem kívánta. A végzés rendelkezéseinek megváltoztatása nem orvosolta volna azt a hiányosságot, hogy az alperesi bíróság az illeték mérsékelt összegének megállapításáról és viseléséről nem döntött.

A végzés hiányosságának pótlását csak a Pp. 225. §-a szerinti kiegészítés iránti kérelem útján lehetett volna elérni. Az alperes helytállóan hivatkozott arra fellebbezésében, hogy a felperes illeték visszatérítése iránti kérelme nem tekinthető kiegészítés iránti kérelemnek, a felperes tehát ilyen kérelmet valóban nem terjesztett elő. Az adóhatósághoz intézett kérelmét annak továbbítása, nem pedig a határozatok kiegészítése érdekében küldte meg a bíróságnak. A kiegészítés iránti kérelem egyébként sem tekinthető a rendes jogorvoslat körébe tartozó intézménynek, így annak hiánya a felperes igényérvényesítését nem zárja ki.

Megjegyzi az ítélet tábla, hogy a végzés kiegészítése iránti kérelem nem lett volna alkalmas a késedelemből eredő hátrányok elhárítására, mert az alapügyben eljáró bíróság jogi álláspontja az volt, hogy a határozata nem szorul kiegészítésre az illeték mérséklése és viselése tárgyában. A felperes kiegészítés iránti kérelmét tehát az alapügyben eljáró bíróság nyilvánvalóan elutasította volna. E végzéssel szemben a 2/2008. (V. 19.) PK vélemény III. pontja szerint lett volna helye fellebbezésnek, de a másodfokú bíróság a fellebbezésnek csak annyiban tudott volna helyt adni, hogy a kiegészítés iránti kérelmet elutasító végzést hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot újabb határozat hozatalára utasítja, mert saját maga a végzés kiegészítéséről nem határozhatott volna. Az eljárási szabályokból következően tehát a kiegészítés iránti kérelem a késedelem teljes elhárítására nem lett volna alkalmas. Nem állt tehát a felperes rendelkezésére olyan jogorvoslat, amellyel a késedelem bekövetkezését kizárhatta volna.

A közigazgatási eljárásban eredménytelenül igénybe vett jogorvoslatokkal kapcsolatban felmerült költségek elháríthatósága a kiegészítés iránti kérelemmel összefüggésben nem volt vizsgálható, ugyanis a közigazgatási jogorvoslat igénybevétele a felperes döntéséből következett, függetlenül attól, hogy a polgári bíróság előtt milyen kérelmekkel élt. Ebben a körben tehát csak azt kellett vizsgálni, hogy indokolt volt-e a közigazgatási határozattal szemben a fellebbezés előterjesztése, illetve a határozat bírósági felülvizsgálatának kezdeményezése. A Ptk. 5:522. § c) pontja értelmében a felperes követelheti az őt a visszatérítés iránti kérelem elutasításával ért vagyoni hátrány elhárításával kapcsolatos, szükséges költségei megtérítését. Tény, hogy a mérsékelt illeték visszatérítésének módja tekintetében az alperesi bíróság és az adóhatóság jogi álláspontja eltért. Ilyen körülmények között a felperes részéről a Ptk. 6:548. § (1) bekezdésére figyelemmel indokolt volt a közigazgatási eljárásban a rendes jogorvoslat kimerítése és a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti eljárás lefolytatása, ennek hiányában ugyanis a felperes elzárta volna magát a közigazgatási jogkörben okozott károkért való felelősség érvényesítésétől abban az esetben, ha az illeték visszatérítésére a bíróságon előterjesztett panaszbeadvány eredményeképpen sem kerül sor.

Az ítélet tábla megjegyzi, hogy az alperes védekezése a vagyoni kár megtérítése iránti igény körében azért sem vezethetett eredményre, mert a felperes ezen költségekre mint vagyoni kárra utaló

panaszbeadványára adott válaszában az alperes a panasz alaposságát elismerte. A Ptk. 1:3. § (2) bekezdése alapján a jóhiszeműség és tisztesség elvét sérti az a perbeli védekezés, amely az alperes olyan korábbi magatartásával ellentétes, amelyben a felperes okkal bízhatott. Az adott körülmények között a felperes alappal következtethetett arra, hogy az alperes a kárigényt nem vitatja, így utóbb a perben ezzel ellentétes nyilatkozatot nem tehet.

Az alapügyben eljáró bíróságnak az egyezséget jóváhagyó végzésében a mérsékelt illeték összegének megállapításáról és annak viseléséről kellett volna döntenie a Pp. 77. §-a szerint. Ehhez képest a mérsékelt illeték visszautalásáról való intézkedés nem a bíróság feladata, ennyiben tehát nem tévedett az alapügyben eljáró bíróság. A Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiumának 2012. december 3. napján tartott ülésén elfogadott Ajánlás 3. pontja értelmében ugyanis az eljárást befejező határozat rendelkező része nem tartalmazhat az eljárási illeték visszatérítésére vonatkozó döntést, így a peres fél meghatározott illeték visszaigénylésére való feljogosítását sem. Az eljárást befejező határozat indoklására tartozik az a tájékoztatás, amely szerint az illeték részben vagy egészben a fél részére az adóhatóságtól visszaigényelhető. A Fővárosi és Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.K.34.434/2015/10. határozatának jogi indokolása nem köti a jelen ügyben eljáró bíróságokat arra nézve, hogy az illeték visszatérítéséről a polgári bíróságnak kellene határoznia.

Alapos ugyanakkor az alperes fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének sérelemdíjra vonatkozó rendelkezésével szemben.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperest nem érte alapjogi sérelem, mert a per tisztességes lefolytatásához és észszerű időn belül történő lefolytatásához való joga nem sérült. A Pp. 2. § (1) szerinti alapjogoknak a jogvita elbírálása során kell érvényesülniük, az adott esetben az alperesi bíróság a jogvitát elbírált, részben a per megszüntetésével, részben pedig a felek egyezségének jóváhagyásával. A jogvita ezzel lezárult, a mérsékelt illeték összegéről való döntés már nem tartozik a jogvita körébe, ezzel összefüggésben a felek között vita nem is állt fenn.

Sérelemdíjra a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése szerint az tarthat igényt, akit személyiségi jogaiban megsértenek. Nem kétséges, hogy a felperes számára hátrányt okozott az, hogy a mérsékelt illeték összegén felül lerótt illeték összegéhez nem jutott hozzá időben, illetve hogy ezzel összefüggésben bírósági és hatósági eljárásokat kellett indítania. Ez a hátrány azonban nem azonosítható személyiségi jogi jogsértéssel. A személyiségi jogsértéshez ugyanis szükséges a jogsértő részéről a sérelem okozására irányuló magatartás is. A bíróság téves jogalkalmazása abban az esetben sért személyiségi jogot, ha az egyben a károsult személye elleni támadásként értékelhető. Ilyen, a felperes személye elleni támadást megvalósító magatartás az alperesi bíróság részéről nem történt. Személyiségi jogsértés hiányában a felperes sérelemdíj iránti nem megalapozott.

Az ítéltábla mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint részben megváltoztatta.

Az alperes fellebbezése részben eredményre vezetett, amely kihatással volt az elsőfokú perköltség összegére is. A felek pernyertességének aránya hozzávetőlegesen azonos, ezért az ítéltábla a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felperes javára megállapított elsőfokú perköltséget a felére mérsékelte. A felperes pernyertessége arányára figyelemmel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése alapján köteles a feljegyzett kereseti és le nem rótt fellebbezési illeték felét az államnak megfizetni, míg a fennmaradó illetéket az alperes illetékmentessége folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

A pernyertesség arányára tekintettel az alperes a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes másodfokú tárgyaláson való megjelenésével felmerült útiköltség fele részét a felperes javára megtéríteni. A másodfokú eljárásban a feleknek egyéb költsége nem merült fel.

Budapest, 2018. június 19.

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

. Benedek Szabolcs s.k.. Matosek Edina s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: